

Inleiding

Ouders en speelplein, speelplein en ouders, daar valt veel over te zeggen. De Vlaamse overheid liet het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (Odisee) en Onderzoekseenheid Gezins- en Orthopedagogiek (KULeuven) in 2015 onderzoek uitvoeren genaamd “**Ouders en jeugdwerk**”. De moeite om te lezen! In de resultaten staan heel wat interessante bevindingen over jeugdwerk in het algemeen maar evenzeer over speelpleinwerk. Het betrof zowel ouders die hun kind reeds sturen naar het speelplein als ouders die dit niet doen. In de zomer van 2017 legden we deze bevindingen voor aan een aantal werkingen tijdens onze jaarlijkse speelpleinbezoeken.

Een verzameling van de resultaten, vinden jullie terug in deze infofiche.

Op dit moment loopt een nieuw onderzoek naar het omgekeerde perspectief “**Jeugdwerk en ouders**”. De resultaten zullen beschikbaar zijn in de zomer van 2018. Van zodra die er is, passen we deze infofiche aan. Er wordt op dit moment samen met partners (waaronder de VDS) van de klankbordgroep ook een tool ontwikkeld om dit thema bespreekbaar te maken in de animatorenploeg. Deze tool wordt verwacht eind 2018.

Deze infofiche dient als aanvulling op DNA 24 “**Goe gezien**” over externe relaties van het speelplein.

In deze infofiche

- Welke factoren beïnvloeden de deelname?
- Hun kijk op het speelplein
- Verwachtingen
- Communicatie met en van ouders
- Betrokkenheid van ouders
- Algemene tevredenheid
- Hoe gaat de VDS hier mee verder?
- Relevante info
- Cijfers uit het onderzoek “ouders en jeugdwerk”

Welke factoren beïnvloeden de deelname?

*“happy kids = happy parents”
(uit een ouderenquête van speelplein Jokkebrok)*

Kinderen zelf hebben een grote invloed op het al dan niet deelnemen aan een speelpleinwerking. Tot 63% van de ouders haalt aan dat de eigen kinderen invloed hebben of ze naar het speelplein gaan.

Met andere woorden: Hoe gelukkiger de kinderen, hoe meer ze zullen komen.

Omgekeerd geldt dat ook. Als het kind niet (meer) wil komen, dan halen 50% van de ouders aan dat ze hun kind niet langer zullen sturen.

Een tweede belangrijke factor blijkt de **vrienden** te zijn. Wanneer hun kind al iemand kent en speelkameraadjes heeft, dan heeft dit bij 54% invloed op de beslissing.

Ook het feit dat ouders het speelplein kennen (van vroeger of via via) speelt een grote rol. Schakel dus ook ouders in om reclame te maken voor je speelplein.

Hun kijk op het speelplein

Ouders zien heel wat positieve effecten van speelpleinwerk. Voor 94% is het een **zinnvolle tijdsbesteding** en voor 81% zelfs een belangrijke aanvulling bij de **opvoeding** van hun kinderen.

Waw !

Het onderzoek polste niet naar de « middel-doel-discussie » : Moet elk spel zinvol zijn en kinderen opvoeden of is dat eerder een gevolg van het spelen ? Deze discussie is in dit onderzoek niet gevoerd.

De VDS-visie zet « spelen om te spelen » als belangrijkste goed voorop. Dus spelen zonder andere vooropgestelde doelen. Maar dat spelen ook allerlei andere positieve effecten meebrengt, daar zijn we ook van overtuigd !

Een minderheid, maar toch 20%, ervaart speelpleinwerk als **opvang**. De opvangfunctie van speelpleinwerk is natuurlijk ook realiteit maar we zijn blij te lezen dat ouders andere functies belangrijker vinden.

Ouders zien ook een belangrijke opdracht voor het speelplein weggelegd om plaats te geven aan **alle** kinderen en hen te laten omgaan met kinderen van diverse achtergronden.

En nu aan de slag ! Ga op zoek naar de kijk van ouders van jullie speelplein

- Hang wat foto's uit van vroeger en nu en prikkel ouders met de vraag « Hoe speelden jullie vroeger ? » Zien jullie veel verschil ?
- In Engeland proberen ze ouders inzichten bij te brengen via deze enquête : <https://outsideplay.ca/>
- Hang 4 foto's uit en laat hen kiezen welke het meest bij je speelplein past (bv: foto van vuile activiteiten of knutselen, van animatoren die pintjes drinken, vriendschap tussen kinderen...).
- Steek eens de visietekst van jullie speelplein onder de neus van enkele ouders en vraag naar feedback of betrek hen bij het opstellen van de (volgende) visietekst.
- Zet je animatoren de “ouder-bril” op en wandel met hen doorheen het speelplein. Krijg je een hallo? Zie je een hoofdanimator stressen? Ligt het lokaal overhoop omdat er gespeeld is vandaag of omdat er al dagen niet meer gekuist is? Durf je naar het toilet gaan? Voel je je welkom?
- En ruimer: welke reputatie heeft jullie speelplein? Praat er over met je animatoren. Hoe willen jullie over komen en hoe komen jullie effectief over? Wat met animatoren die met hun speelpleintrui aan, iemand helpen oversteken versus dronken op straat hangen?
- Op www.speelplein.net vind je een basistekst over speelpleinwerk voor ouders en een filmpje over “een dag speelplein door de ogen van een animator”, twee mooie tools om het gesprek op hang te brengen.

- De scouts verspreidt hun visie via “De kleine gids” (<https://www.scoutsengidsenvlaanderen.be/publicatie/de-kleine-gids>). Een boekje om kennis te maken met Scouts en Gidsen Vlaanderen. De VDS is fan en denkt er over na om iets dergelijks voor speelpleinen te ontwikkelen.

Verwachtingen

« Van zodra animatoren geslaagd zijn voor hun stage wordt dit in de nieuwsbrief gezet. Zo zien ouders dat er ingezet wordt op vorming. »

Ouders geven hun dierbaarste goed in handen van het speelplein en de animatoren. Niet vreemd dan ook dat de top 4 van de verwachtingen gaan over het welbevinden van hun kind.

Fysieke veiligheid maar zeker ook de emotionele veiligheid is daarbij belangrijk. Ze moeten er vertrouwen in hebben dat hun kind in goede handen is.

Dit vertaalt zich bijvoorbeeld in :

- hun kind wordt warm onthaald en voelt zich thuis.
- activiteiten sluiten aan bij de interesses van het kind.
- hun kind wordt niet apart behandeld.
- discreet en respectvol omgaan met informatie (gegevens of privéleven) over het kind.
- de verantwoordelijke zal bellen als er iets met hun kind is. (fysiek of emotioneel).
- ...

Dit vertaalt zich ook in een aantal verwachtingen ten aanzien van de animatoren.

De ideale animator...

- Houdt rekening met mogelijkheden van kinderen.
- Kan leuke activiteiten verzinnen en voorstellen.
- Weet hoe met moeilijke situaties om te gaan.
- Ziet meteen wanneer een kind er niet bij hoort.
- Voelt perfect aan wanneer een kind aandacht nodig heeft.

Tot 80% van de ouders verwacht dan ook dat animatoren een cursus gevolgd hebben.

Weet jij wat de verwachtingen zijn van de ouders ? Stap op hen af of nodig hen uit op een vergadering.

Met deze drie vragen kom je het allemaal te weten :

1. Stel je bent 1 dag baas van het speelplein, wat zou je doen?
2. Zeg mij 1 ding dat je heel graag zou willen weten over het speelplein?
3. Waarom komt jouw kind naar het speelplein?

Omgekeerd verwachten speelpleinen ook heel wat van ouders. We denken aan...

- Op tijd kinderen afzetten en komen ophalen.
- De regels en afspraken kennen.
- Eten en drinken meegeven.
- Naar de slotactiviteit komen.
- Weten welke kleren ze aanhadden en rug- of zwemzak ze meegegeven hebben.
- Weten wanneer er uitstappen zijn.
- Weten wanneer het speelplein gesloten is.
- Dat ze weten hoe het speelplein in elkaar zit.

- Dat ze de kleren van de kinderen wassen.
- Gadgets van het speelplein kopen.
- Weten hoe de inschrijvingen gebeuren.
- ...

Voor iedereen vanzelfsprekend?! Tijd om op onderzoek uit te gaan!

Communicatie met en van ouders

Speelpleinen hebben heel wat informatie te delen en ook ouders hebben heel wat vragen over de werking. Ouders zijn niet als 1 groep te benaderen in communicatie, ga gericht informeren via verschillende kanalen en analyseer welke middelen het beste werken.

Relevante zaken om te communiceren met ouders:

- **Praktisch** : uitstappen, zwemmen, verloren voorwerpen, financiën en kortingen...
- **Kindgerelateerd** : krijgen ze genoeg water als het warm weer is, wat eten ze vandaag, bij wie kan een kind terecht als het zich niet goed voelt, diversiteit/inclusie, wat heeft mijn kind gedaan vandaag, het is vandaag zijn/haar verjaardag.

« Bij ons hangen er boven de uitgang symbolen van de activiteiten. Kinderen kiezen die uitgang van de activiteit die ze vandaag hebben gedaan. Zo zien ouders direct wat hun kind die dag heeft uitgestoken »

- **Inhoudelijk** : wie de animatoren zijn, hoe zit het speelsysteem in elkaar, hoe jullie omgaan met de jonge leeftijd van animatoren, regels en afspraken voor de kinderen, hoe jullie omgaan met het open terrein en weglopende kinderen, dat animatoren tijdens het jaar ook samen komen om voor te bereiden, de eigenheid van het speelplein, waarom jullie niet de hele zomer werking houden...

« In het ouderboekje legden we uit hoe ons OpenSpeelaanbod in elkaar steekt en wat de visie er achter is. Sindsdien kijken ouders met een nieuwe blik naar animatoren. » (speelplein Destelbergen)

Middelen om te communiceren met ouders :

- **Off-line** : Ouderboekje, nieuwsbrief/krantje per week, huishoudelijk reglement, het ouderbord...
- **Online** : facebookpagina of facebookgroepen, via de website...
- **Persoonlijk** : een onthaal- of zwaaimoni, een ouderfeest of Openspeelpleindag, ouders « op de koffie »...

« Wij steken structuur in de boodschappen op ons ouderbord zodat het blijft opvallen. Info die altijd uithangt of verandert per week, een aparte kleur per leeftijdsgroep of een aparte kleur voor iets dat iedereen moet gelezen hebben. »

Je organiseert een infoavond maar ouders komen niet opdagen ? Plan volgend jaar een thema-avond over veiligheid, opvang, speelsysteem, privacy... en kijk hoeveel opkomst daar is.

Communicatie van ouders

Niet alleen speelpleinen willen ouders informeren, ook ouders hebben heel wat te vertellen aan het speelplein.

89,6% van de ouders vindt het belangrijk om animatoren voldoende op de hoogte te stellen van bijzondere kenmerken van hun kind. Dit kan gaan over eventuele beperkingen maar evenzeer over het is vandaag hun verjaardag, ze zijn wat ziek of hebben slecht geslapen.

Ze willen deze informatie niet alleen graag delen. Ook hier is vertrouwen belangrijk. Vertrouwen dat er met de informatie aan de slag gegaan wordt maar ook dat de informatie discreet blijft.

Deze zaken helpen om vertrouwen te scheppen

- een vast aanspreekpunt.
- een telefoonnummer waarvan men zeker is dat er iemand oppakt.
- weten wie de telefoon zal oppakken.
- foto's uithangen van de (hoofd-)animatoren.
- informatie opschrijven in een ouderschriftje.
- terugkoppeling 's avonds hoe de dag verlopen is.
- ...

Betrokkenheid van ouders

« Voor de zomer hadden we de stoel » ergens in de gemeente gezet. (met dank aan « 1000 zonnen) ». Deze wedstrijd bracht heel wat ouders en kinderen op de been. We vroegen ook om objecten mee te brengen gelinkt aan het zomerthema om het op die manier bekend te maken. » (speelplein Torhout)

In 2015 namen we naar gewoonte een enquête af bij de speelpleinwerkingen in Vlaanderen. Voor de eerste keer stelden we ook een vraag over ouders : Hoe worden ouders bij jullie werking betrokken?

Vaak blijft deze betrokkenheid op het niveau van **informeren**. Concepten waarbij ouders mee helpen of mee beleid maken zijn bijna onbestaande (minder dan 10%).

Een hoog percentage van de ouders haalt nochtans aan dat ze willen helpen. Helpen bij speciale gelegenheden, meegaan op uitstap of hier en daar wat klusjes doen. Ouders halen aan dat ze niet altijd op de hoogte zijn dat het speelplein hulp kan gebruiken.

We zien kansen.

Deze voorbeelden kwamen we in speelpleinland tegen : vervoer van kinderen bij een daguitstap, wekelijks wassen van de handdoeken, decors ontwerpen, achter de toeg op de OpenSpeelpleindag, gocars herstellen, een ouderwerkgroep, hun netwerk inschakelen om sponsering of materiaal in te zamelen...

Daarnaast willen ouders ook hun mening en suggesties kwijt. Persoonlijk bij een vast aanspreekpunt of via een enquête op het einde van de zomer.

Belangrijk is om ouders op de hoogte te houden of je wel of niet aan de slag gegaan bent met hun suggesties. Dit maakt duidelijk dat inspraak mogelijk is en schept vertrouwen.

« In de enquête gaf een ouder anoniem aan dat de verzamelplaats voor de rugzakken van de kinderen zich in de zon bevond. Met onhygiënische gevolgen voor de boterhammen. De dag erna was er een nieuwe locatie voor de rugzakken en hing er een groot blad bij. Bedankt voor de tip papa of mama, vanaf nu geen warme boterhammen meer »

Algemene tevredenheid

Anno 2015 is 87% tevreden over speelpleinwerk, hoera !

Een pluim voor iedereen die voor en achter de schermen meewerkt aan het speelplein.

« Ik zet de positieve feedback van ouders direct op de facebook van de animatoren. Mijn meest gelezen en meest gelikte posts. » (een speelpleinverantwoordelijke)

Aanbevelingen vanuit de VDS

Wat we al wisten wordt bevestigd: ouders zetten hun kind op de eerste plaats.

Speelpleinwerk doet dit ook. Dat hebben we alvast gemeen.

Tijd om dit meer in de verf te zetten.

Over de verschillen kunnen we praten. Elkaar kennen en verstaan zijn daarbij de eerste stappen.

Het is niet mogelijk om aan alle verwachtingen van alle ouders zomaar te voldoen. De eigenheid van speelpleinwerk dient voorop te staan. We zien zeven kansen voor speelpleinwerkingen:

1. Maak het plezierig voor de kinderen.
2. Zet (verder) in op toegankelijkheid voor kinderen met extra ondersteuningsnood.
3. Stimuleer (hoofd-)animatoren om cursus te volgen.
4. Informeer ouders over de verschillende aspecten van je werking.
5. Schakel ouders in bij concrete en kortstondige opdrachten.
6. Investeer in infrastructuur en materiaal.
7. Bespreek de vraag van ouders naar langere openingsuren door samen te werken met opvanginitiatieven of, als jullie draagkracht het toelaat, zelf met oplossingen te komen.

Hoe gaat de VDS er mee verder?

Beide onderzoeken van de afdeling Jeugd leverden heel wat interessante informatie op. Daar wil de VDS mee aan de slag gaan. De lokale ondersteuners staan in elke regio ter beschikking om adviezen ter plaatse te geven over dit onderwerp.

In 2016 organiseerde de VDS een congres waar 142 speelpleinverantwoordelijken en partners het "pact 2025" sloten voor sterk speelpleinwerk. Over het thema ouders was er een duidelijke conclusie: We pakken te weinig uit met de kracht van het jeugdwerk.

Dit leidde onder meer tot volgende acties in onze Beleidsnota 2018-2021:

OD3.1: De VDS communiceert gericht naar ouders en kinderen over speelpleinwerk als leuke manier om de vakantie door te brengen.

Met deze doelstelling zetten we in op communicatie van het merk speelpleinwerk, om op die manier ouders en kinderen te bereiken. Door in te zetten op de eigenheid wordt het onderscheid met kinderopvang, externaatkampen en ander vakantieaanbod duidelijk.

We willen deze doelstelling bereiken door ondermeer deze acties:

1. We leggen contact met andere partners die met ouders communiceren en brengen de boodschap rond wat speelpleinwerk is. We haken in op kanalen die ouders gebruiken om te zoeken naar vakantieaanbod.
2. We vertalen de info rond speelpleinwerk en speelplein in je buurt op onze site in andere talen, om zo maximaal toegankelijke en correcte info te verspreiden naar een brede doelgroep. (2019)
3. We maken een filmpje om te tonen wat speelpleinwerk is. Dit verspreiden we via zoveel mogelijk kanalen. (2019)
4. We versterken het lokale speelpleinwerk in hun communicatie naar ouders en kinderen, via ons regulier aanbod (infofiches, trefmomenten, vorming). (2020)
5. We halen de pers met het speelpleinwerk (bv b begin zomer) en reageren op een gepaste manier als er in de media iets over speelpleinwerk wordt geschreven.

Relevante info

- <https://www.speelplein.net/Nieuws/20170117-komgewoonmeespelenopeenspeelpleinwerkinginjebuurt>
- <https://www.speelplein.net/ondersteuning/onderzoek>
- <http://www.hig.be/nl/nieuws/ouders-en-het-jeugdwerk>
- http://www.sociaalcultureel.be/jeugd/onderzoek/ouders_en_jeugdwerk_rapport.pdf
- <https://www.gezinsbond.be/Publicaties/Andere/focus/Paginas/Vakantieopvang.aspx>
- DNA 24 “Goe gezien” over externe relaties op het speelplein
- Werkvormen om ouders van animatoren te betrekken op <https://drive.google.com/file/d/0B-4edKuy00w7YlRfdHZuaGpoQkk/view>

Cijfers uit het onderzoek “ouders en jeugdwerk”

Factoren die deelname aan het speelplein bevorderen of belemmeren:

- Redenen voor ouders om hun kinderen niet te laten deelnemen
 1. Mijn kind wil er zelf niet aan deelnemen 50,5%
 2. Mijn kind heeft al genoeg andere vrijetijdsactiviteiten 28,8%
 3. Het is niets voor mijn kind 14%
 4. Ik vind het belangrijker dat mijn kind tijd doorbrengt met mij/het hele gezin 10,3%
 5. Ik heb geen gebrek vertrouwen in begeleiding 8,7%
- Redenen om niet langer deel te nemen aan een speelpleinwerking
 1. Mijn kind wil er zelf niet aan deelnemen 48,5%
 2. De vrienden van mijn kind stoppen 21,6%
 3. Mijn kind heeft al genoeg andere vrijetijdsactiviteiten 18,6%
- Wie had invloed op de beslissing om deel te nemen
 1. Mijn kind zelf 63,4%
 2. Vrienden van mijn kind 54,3%
 3. Ouders zelf 51,7%
- Redenen om uw kind te laten deelnemen
 1. Mijn kind heeft al vrienden in de organisatie 32,5%
 2. Ik ken deze organisatie al van vroeger 37,7%
 3. Andere familieleden nemen deel 26,8%

Functies en opdrachten van speelpleinwerk

- Functies van het speelplein
 1. Zinnvolle tijdsbesteding voor kinderen 94%

2. Belangrijke aanvulling bij de opvoeding van kinderen 81,3%
 3. Plaats waar kinderen weg van volwassenen kunnen zijn 41,5%
 4. Een goedkope tijdsbesteding voor kinderen 33,5%
 5. Opvang 20%
- Opdracht van het speelplein
 1. Ervoor zorgen dat kinderen leren omgaan met mensen van diverse achtergronden 71,6%
 2. Ervoor zorgen dat kinderen een plaats krijgen in onze maatschappij 68,3%
 3. Kinderen weg van straat houden 50,8%
 4. Meer doen om kinderen in armoede te bereiken 48,6%
 5. Meer doen voor kinderen met een beperking 48%

Verwachtingen ten aanzien van speelpleinwerk

- Verwachtingen tav speelpleinen
 1. Mijn kind voelt zich thuis in de organisatie 95,9%
 2. Activiteiten sluiten aan bij de interesses van mijn kind 95%
 3. Activiteiten zijn veilig 91,7%
 4. Mijn kind leert zelfstandig zijn 83,5%
 5. De gebouwen zijn in orde 70,5%
- Verwachtingen tav begeleiders
 1. Houdt rekening met mogelijkheden van kinderen 98,3%
 2. Kan leuke activiteiten verzinnen en voorstellen 98,2%
 3. Moet goed met andere begeleiders kunnen samenwerken 96,7%
 4. Weet hoe met moeilijke situaties om te gaan 96%
 5. Ziet meteen wanneer een kind er niet bij hoort 93%
 6. Moet op een respectvolle en discrete manier omgaan met een melding over problemen 93%
 7. Voelt perfect aan wanneer een kind aandacht nodig heeft 90%
 8. Heeft een begeleiderscursus gevolgd 80%

Betrokkenheid van ouders bij het speelplein

- Ik vind het belangrijk dat...
 1. Dat ik de begeleiders voldoende op de hoogte stel van bijzondere kenmerken van mijn kind 89,6%
 2. Dat ik voldoende rekening houd of mijn kind het goed vindt dat ik betrokken ben 64,4%
 3. Dat ik info krijg over de keuzes die de organisatie maakt 56,7%
 4. Dat ik mijn mening kan vertellen 30,7%
- Ik vind aanwezig zijn niet zo belangrijk omdat...
 1. Ik wil me niet moeien met de vrije tijd van kind 51,7%
 2. Ik heb te weinig tijd 23%
 3. Ze hebben het mij niet gevraagd 17%
- Willen graag info krijgen over
 1. Soort activiteiten 84,6%
 2. Regels en afspraken 68,4%
 3. Organisatie van de dag 60%
 4. De kosten 59,6%
 5. De manier van begeleiden 43,9%
 6. De samenstelling van de groep 33,3%
 7. De gebouwen/lokalen 30,5%
- Willen meehelpen bij
 1. Activiteiten helpen organiseren bij gelegenheden 45,2%
 2. Meegaan op uitstap 51,1%
 3. Klusjes doen 28,2%
- Deelname aan ouderavonden
 1. Als er ouderavonden zijn, wil 42,8% in de toekomst deelnemen

Algemene tevredenheid

- Tevredenheid
 1. 36% heel tevreden
 2. 51% tevreden
 3. 12,8% niet tevreden maar ook niet ontevreden
 4. 0,2% niet tevreden
- Behoeftte aan verandering

1. Meer info over de activiteiten die ze doen met mijn kind 38,3%
2. Meer materiaal 36,8%
3. Beter materiaal 34,1%
4. Opvang voor en na de activiteiten 32%
5. Beter opgeleide animatoren 30,6%
6. Meer verschillende soorten activiteiten 30,2%

Speelpleinenquête 2015

Hoe worden ouders bij jullie werking betrokken?

Niet, behalve bij de inschrijving	14,6%
Informeren bij de breng- en afhaalmomenten	88,4%
Betrekken bij het beleid door inspraak te vragen over bepaalde thema's	9,2%
Betrekken bij de werking door hen er een actieve rol in te laten opnemen (bv: voor- en naopvang, vervoer naar het zwembad, vieruurtjes...)	4,3%
Moment gericht op ouders: speelpleincafé of OpenSpeelpleindag	23,2%
Facebook	68,3%
Foto's op de website	51,2%
Andere	11,6%